

Convenant verantwoord alcoholgebruik Groninger studentenverenigingen

Groningen, 25 juni 2019

Preambule

Groningen heeft een vooraanstaande positie als een aantrekkelijke studentenstad, ruim 60.000 studenten volgen er hoger onderwijs. Wij erkennen het belang van een breed, gevarieerd en verantwoord studentenleven dat bijdraagt aan die vooraanstaande positie van de stad Groningen.

In Groningen is in toenemende mate aandacht voor 'positieve gezondheid'. In plaats van helen achteraf, is er steeds meer aandacht voor het creëren van een gezonde omgeving die gezond gedrag stimuleert.

In december 2018 kwamen, op uitnodiging van de burgemeester van Groningen, acht studentenverenigingen, de Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool Groningen en Gemeente Groningen bijeen. Deze acht studentenverenigingen zijn R.K.S.V. Albertus Magnus, F.F.J. Bernlef, Cleopatra A.S.G., A.S.V. Dizkartes, GSV Groningen, Navigators Studentenvereniging Groningen, A.G.S.V. Unitas S.G. en G.S.C. Vindicat atque Polit.

Tijdens deze bijeenkomst werd geconcludeerd:

- verenigingen hechten waarde aan het welzijn van hun leden. Zij nemen hun verantwoordelijkheid in het stimuleren van verantwoord alcoholgebruik onder hun leden;
- alle partijen zijn het erover eens dat het wel of niet consumeren van alcohol in de eerste plaats een vrije keuze is van de individuele student. De eerste verantwoordelijkheid ligt dan ook bij het individu. Verenigingen kunnen ervoor zorgen dat er binnen hun vereniging een veilige omgeving en een veilig klimaat is waarbinnen studenten goede keuzes kunnen maken;
- de acht deelnemende studentenverenigingen verschillen erg van elkaar. Relevante verschillen zijn bijvoorbeeld de verenigingscultuur, het gebruikte tap- en betaalsysteem, de inzet van (bar-)personeel en het aantal aanwezige leden op de sociëteit. Desalniettemin spraken de verenigingen af gemeenschappelijk op te trekken bij het bestrijden van excessief alcoholgebruik en zoveel mogelijk te leren van elkaars ervaringen. Als de onderlinge verschillen het uitvoeren van een maatregel in de weg staan, dan kiezen verenigingen voor een verenigingsspecifieke invulling;
- de Gemeente Groningen wil enerzijds veiligheid bevorderen en overlast tegengaan. Dit is de invalshoek van openbare orde en veiligheid. De gemeente baseert zich hierbij onder meer op haar wettelijke taken voortkomend uit de Drank- en Horecawet. Daarnaast wil de gemeente een gezonde stad zijn, conform de ambities uit het collegeprogramma 2019-2020 "gezond, groen, gelukkig Groningen". Middels afspraken met kennisinstellingen en studentenverenigingen wil de gemeente deze ambitie vertalen richting haar studerende inwoners;
- de Hanzehogeschool Groningen en Rijksuniversiteit Groningen hechten waarde aan een actief studentenleven: zij willen dat individuele studenten zich kunnen ontplooiën naast hun studie en kennen een groot belang toe aan de socialiserende functie van de diverse studentenorganisaties. Echter, in lijn met het grote belang dat zij hechten aan studentenwelzijn, wel op een verantwoorde en veilige manier. Daartoe hebben zij de Adviescommissie Introductietijden (ACI) en de Accreditatiecommissie aangesteld en initiëren zij jaarlijks de ondertekening van de gezamenlijke Gedragscode door de diverse studentenorganisaties. Daarnaast erkennen zij dat zij een rol hebben bij het

signaleren van en het gesprek aangaan over problemen die (mede) kunnen voortkomen uit excessief alcoholgebruik;

- er is lang gesproken over de norm: wanneer is er sprake van excessief alcoholgebruik? Partijen spraken af dit niet in harde aantallen alcoholische consumpties te definiëren. In plaats daarvan leggen zij de nadruk op het voorkomen van negatieve gevolgen van excessief gebruik. Onder andere zijn de volgende negatieve gevolgen tijdens de startbijeenkomst benoemd:
 - Korte termijngevolgen voor welzijn individu: geldproblemen, slaapproblemen, studievertraging, concentratieproblemen, alcoholvergiftiging en ongelukken;
 - Lange termijngevolgen individu: verslaving, strafblad, studie uitval, psychische problemen, gezondheid, gedragsproblematiek;
 - Gevolgen voor de sociale omgeving: vechtpartijen, ongewenste intimiteiten, vandalisme, school/werkverzuim, overlast;
 - Imagoschade voor zowel de verenigingen als de stad Groningen.

De genoemde partijen spraken de gezamenlijke ambitie uit excessief alcoholgebruik terug te dringen, voor zover dat binnen hun invloedssfeer valt. Deze ambitie komt voort uit de gemeenschappelijke wens om gezondheid, veiligheid en welzijn van studentleden tijdens hun studietijd in Groningen positief te willen beïnvloeden.

Onderling overleg over het convenant door de studentenverenigingen werd gevoerd middels de vergaderagenda van Contractus, de koepelorganisatie van de grootste studentenverenigingen in Groningen. Daarnaast zijn er gezamenlijke werksessies gehouden waaraan ook de gemeente (OOV en volksgezondheid), de Hanzehogeschool Groningen en de Rijksuniversiteit Groningen deelnamen. Contractus leverde de penvoerder van het convenant, de gemeente leverde een projectleider.

Elke partij zet zich in om excessief alcoholgebruik tegen te gaan en brengt verantwoord alcoholgebruik onder de aandacht bij haar achterban. De partijen spraken af deze ambitie uit te werken door gezamenlijke afspraken vast te leggen in een convenant en afspraken te maken over het naleven hiervan. Partijen spraken af maatregelen in acht te willen nemen, zowel met betrekking tot het voorkomen van excessieve alcoholconsumptie als tegen mogelijke negatieve effecten ervan.

De conceptmaatregelen werden voorgelegd aan onafhankelijke externe experts. Dit resulteerde in een advies over haalbaarheid en volledigheid. Dit advies is uitvoerig besproken met alle partijen en verwerkt in het voorliggende convenant.

Voor nadere informatie:

Studentenverenigingen: secretaris@contractus.nl

Gemeente Groningen: ina.bakker@groningen.nl

Hoofdstuk 1: Regelgeving, toezicht en handhaving

Maatregel 1.1

Leden worden niet verplicht tot het drinken van alcohol. Het bestuur en/of de verantwoordelijke(n) van die avond zien/ziet hierop toe en hebben/heeft mandaat om in te grijpen.

Maatregel 1.2

Het bestuur en de verantwoordelijke(n) van die avond hebben de autoriteit om leden naar huis te sturen die disruptief gedrag vertonen. Het bestuur streeft ernaar dit te combineren met de maatregelen die in punt 4.1 zijn genoemd.

Maatregel 1.3

Elke vereniging streeft ernaar de toegang tot de sociëteit te weigeren aan leden die te veel alcohol hebben genuttigd¹. De manier waarop dit wordt nageleefd verschilt per vereniging. Mocht dit desondanks toch voorkomen, dan treedt maatregel 1.2 tevens in werking.

Maatregel 1.4

De barvrijwilligers volgen en behalen een Instructie Verantwoord Alcoholschenken (IVA), dit kan zowel offline als online. De barverantwoordelijke ziet toe op de naleving van de Drank- en Horecawet zoals deze in de IVA is behandeld bij het verstrekken van alcoholhoudende dranken.

Maatregel 1.5

Er is minimaal één nuchter persoon (promillage 0,0) aanwezig die verantwoordelijk is, indien de sociëteit geopend is. Deze persoon houdt toezicht en is bevoegd tot ingrijpen en bestraffen van wangedrag waar nodig. Daarnaast is deze persoon in het bezit van een IVA-certificaat.

Maatregel 1.6

Elke vereniging kent een sociëteits- en alcoholbestuursreglement dat zichtbaar is voor elke bezoeker van het pand. Hierin staan taptijden, beheer van de sociëteit en regels omtrent alcohol opgenomen. Voorbeelden van deze regels zijn: er wordt geen alcohol geschonken aan bezoekers onder de 18 jaar en het is verboden voor leden om alcohol te geven aan andere leden die niet de leeftijd van 18 hebben bereikt. Hier worden proactief maatregelen tegen getroffen, bijvoorbeeld in de vorm van sancties. Deze sancties verschillen per vereniging.

¹ De definitie van te veel alcohol hebben genuttigd is te zien in de checklist 'Kenmerken en interventies bij dronkenschap' Zie bijlage.

Hoofdstuk 2: Voorlichting en preventie

Maatregel 2.1

Er wordt tijdens de introductieperiode van de verenigingen en algemene introductieperiode van de kennisinstellingen aandacht geschonken aan bewust alcoholgebruik.

Maatregel 2.2

De verenigingen organiseren zelfstandig of gezamenlijk jaarlijks één evenement met hierin een voorlichtingsaspect voor verantwoord alcoholgebruik. Deze activiteit is open en toegankelijk voor alle leden van de vereniging.

Maatregel 2.3

Alle barvrijwilligers en bestuursleden die minstens één keer per maand achter de bar staan hebben een face-to-face IVA-cursus gevolgd en gehaald. De cursus geeft informatie over wanneer wel en niet alcohol mag worden geschonken. Zonder een IVA-certificaat mag deze persoon niet achter de bar staan. De gemeente koopt bij Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) voor de komende drie studiejaar persoonlijke IVA-trainingen in. De studentenverenigingen wijzen hiervoor de deelnemers aan en maken daarmee bindende afspraken voor deelname. Er wordt tot een maximum van 550 studenten per jaar opgeleid, waarbij de gemeente 12,00 euro per deelnemer betaalt en de studentenverenigingen 6,75 euro per deelnemer. De gemeente draagt dit alleen bij op voorwaarde van succesvolle afronding van de training.

Maatregel 2.4

Elk lid volgt en behaalt een IVA-cursus binnen een half jaar nadat ze lid zijn worden, dit kan zowel offline als online. Wanneer deze online plaatsvindt is dit op voorwaarde dat de IVA-cursus wordt aangepast door de Landelijke Kamer van Verenigingen zodat deze ook geschikt is voor leden die niet achter de bar staan. Dit zal waarschijnlijk in 2020 zijn.

Maatregel 2.5

Een belangrijke rol in het signaleren van problematiek bij studenten, is weggelegd voor de medewerkers die ‘dicht’ op de student zitten: studentbegeleiders (voorheen SLB), maar ook studentendecanen, studieadviseurs en studentpsychologen. Voor deze medewerkers wordt ingezet op deskundigheidsbevordering in het herkennen van signalen van overmatig alcoholgebruik en het bespreekbaar maken daarvan. Hanze en RUG onderzoeken mogelijkheden om deskundigheidsbevordering te stimuleren in de omvangrijke organisaties. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld het aanbieden van een door VNN ontwikkelde cursus, organisatie van een seminar, intervisiegroepen ter kennisdeling en -bevordering. Docenten en ondersteunend personeel worden voorzien van een checklist.

Maatregel 2.6

Barvrijwilligers en verantwoordelijken van de verenigingen maken gebruik van de checklist van het Trimbos-instituut die zich richt op kenmerken van en interventies bij dronkenschap. Deze checklist is als bijlage aan dit convenant toegevoegd.

Hoofdstuk 3: Beschikbaarheid van dranken

Maatregel 3.1

Sterke drank wordt achter de bar niet direct uit de fles of uit de losse pols geschonken, maar alleen met behulp van een maatschenker. Dit kan gebeuren in een machinale vorm of met behulp van een schenktuit, doseerdop of drankmaat. Daarnaast kijken de verenigingen kritisch naar het schenken van sterke alcoholische dranken. Voorbeelden hiervan zijn het kritisch denken over schenktijden voor sterke drank of het verhogen van de prijs van sterke drank. Uitkomsten van de kritische zelfreflectie over het schenken van sterke drank worden besproken tijdens de evaluatiemomenten van het alcoholconvenant.

Maatregel 3.2

Er worden niet-alcoholische dranken (fris) aangeboden als alternatief voor alcoholhoudende dranken.

Maatregel 3.3

De prijs van een glas fris is nooit hoger en waar mogelijk lager dan de prijs van alcoholhoudende dranken.

Maatregel 3.4

De verenigingen bieden alcoholvrij bier aan. Daarnaast doen zij mee aan de afspraak die met de brouwers is vastgelegd in het Nationaal Preventieakkoord. Dit houdt in dat de brouwers minimaal twee keer per jaar een campagne organiseren om alcoholvrij bier te stimuleren. Daarbij zetten zij in op de introductietijd en op een van de tentamenperiodes. De verenigingen zullen deze campagne uitdragen binnen hun eigen vereniging.

Maatregel 3.5

Gratis water is altijd beschikbaar aan de bar in de vorm van kraanwater of waterflesjes, of bij speciale watertappunten. Water wordt proactief uitgedeeld door de barvrijwilligers of bestuursleden aan de leden die (te) veel alcohol hebben genuttigd.

Hoofdstuk 4: Sociale controle

Maatregel 4.1

De verenigingen streven naar een grote mate van sociale controle. Wanneer voorkomt dat iemand te veel alcohol heeft genuttigd om alleen naar huis te gaan zullen er maatregelen getroffen worden om deze persoon veilig naar huis te brengen. Voorbeelden hiervan zijn – en deze verschillen per vereniging - (1) het vragen van een bekende binnen de vereniging om de desbetreffende persoon veilig naar huis te brengen of (2) het bellen van een taxi en het meegeven van contant geld voor deze taxi.

Maatregel 4.2

Leden die zich als gevolg van het nuttigen van te veel alcohol misdragen hebben, zullen actief worden benaderd door iemand van het verenigingsbestuur en worden geconfronteerd met hun gedrag. Hierbij zullen passende maatregelen worden getroffen waaronder eventuele officiële waarschuwingen.

Maatregel 4.3

Elke vereniging stelt een mannelijk en vrouwelijk vertrouwenspersoon binnen de vereniging aan om mensen een luisterend oor te bieden en bij te staan bij het zoeken van verdere hulp. De Gemeente Groningen ontwikkelt een voorstel met betrekking tot het jaarlijks opleiden van deze vertrouwenspersoon. Er wordt onderzocht of deze vertrouwenspersonen in breder perspectief kunnen worden opgeleid. De vertrouwenspersonen van alle verenigingen zullen jaarlijks één keer bij elkaar komen om ervaringen met elkaar te delen.

Hoofdstuk 5: Bepalingen

Bepaling 5.1

De bovengenoemde partijen, hetende Rijksuniversiteit Groningen, Hanzehogeschool Groningen, Gemeente Groningen, R.K.S.V. Albertus Magnus, F.F.J. Bernlef, Cleopatra A.S.G., A.S.V. Dizkartes, GSV Groningen, Navigators Studentenvereniging Groningen, A.G.S.V. Unitas S.G., G.S.C. Vindicat atque Polit en Contractus, gaan minimaal twee keer per jaar om tafel om de voortgang en effectiviteit van het alcoholconvenant te bespreken.

Bepaling 5.2

Het convenant is gericht op het alcoholgebruik dat op de sociëteit plaatsvindt. Subverbanden zoals jaarclubs, disputen en huizen, liggen buiten de directe invloedssfeer van de besturen. Echter nemen de verenigingen de verantwoordelijkheid om zoveel mogelijk bewustzijn over verantwoord alcoholgebruik onder de aandacht te brengen bij de subverbanden.

Bepaling 5.3

Dit convenant zal worden opgenomen bij de accreditatievoorwaarden. Elke vereniging zal rapporteren over de maatregelen in de zelfevaluatie, ter toetsing aan de accreditatiecommissie.

Bepaling 5.4

Dit convenant kent voornamelijk een looptijd van drie studiejaar: 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022. Binnen 3 jaar zal er aan alle maatregelen worden voldaan. Voor afloop van het derde studiejaar evalueren de betrokken partijen en maken zij afspraken over de periode na de looptijd.

Onderstaande partijen zullen zich, na consultatie van hun respectievelijke organisaties/verenigingen, maximaal inzetten om genoemde maatregelen uit te voeren.

Burgemeester Peter Den Oudsten,
namens de Gemeente Groningen

Rob Verhofstad,
namens de Hanzehogeschool Groningen

.....
Stephan van Galen,
namens de Rijksuniversiteit van Groningen

.....
Stijn Analbers,
namens de Groningse Kamer van
Verenigingen Contractus

.....
Job van der Weg,
namens R.K.S.V. Albertus Magnus

.....
Iris van der Wal,
namens F.F.J. Bernlef

.....
Ivar de Haan,
namens Cleopatra A.S.G.

.....
Oscar Sotthewes,
namens A.S.V. Dizkartes

.....
Carlo de Vos,
namens GSV Groningen

.....
Anniek Ypenga,
namens Navigators Studentenvereniging
Groningen

.....
Sander Korteweg,
namens A.G.S.V. Unitas S.G.

.....
Cappi Wefers Bettink,
namens G.S.C. Vindicat atque Polit

Checklist “handelingsperspectief voor barmedewerkers”

Bron: onderzoeksbureau Objectief & Trimbos-Instituut

ONDER INVLOED?

WIL JIJ DE SFEREN OOK VEILIG EN GEZELLIG HOUDEN? HELP DAN MEE EN HERKEN WANNEER JE GAST ONDER INVLOED IS!

Als barmedewerker of portier heb je een verantwoordelijke taak in het behouden van een goede sfeer. Dronken gasten kunnen de sfeer negatief beïnvloeden en gezondheidsproblemen oplopen, zoals hersenschade en een hogere kans op verslaving. Om de sfeer en de gezondheid van jouw gasten goed te houden, is het belangrijk om de verschillende fasen van dronkenschap te herkennen bij jouw gasten. Zo kun je op tijd ingrijpen en zorgen dat jouw gasten niet te veel drinken, waardoor het verantwoord, veilig en gezellig blijft. Wil jij jouw taak als barmedewerker of portier goed uitvoeren? Lees hieronder hoe je verschillende fasen van dronkenschap kunt herkennen en wat jij zelf kunt doen.

Nuchter

Licht onder invloed

Als mijn gast...

- opgewekt is
- minder geremd is
- af en toe de stem verheft
- meer spraakzaam is

...dan merk ik op dat mijn gast licht onder invloed is en houd ik mijn gast in de gaten.

Als barmedewerker of portier is het belangrijk om oplettend te zijn. Zo kun je in de gaten houden of jouw gast mogelijk teveel drinkt en kun je op tijd ingrijpen.

OPMERKEN

Duidelijk onder invloed

Als mijn gast...

- onoplettend is
- onhandig is
- moeite heeft met focussen
- moeite heeft met lopen in rechte lijn
- mogelijk overlast veroorzaakt voor anderen
- luidruchtig is
- met dubbele tong praat

...dan weiger ik alcohol aan mijn gast en bied ik een alternatief aan.

Als barmedewerker of portier is het belangrijk op tijd alcohol te weigeren aan jouw gast, om de sfeer veilig en gezellig te houden. Het weigeren van alcohol kan weerstand oproepen bij jouw gast. Jij kunt deze weerstand wegnemen door jouw dronken gast een alternatief aan te bieden of te verwijzen naar de regels. Je kunt hierbij de volgende zin gebruiken:

"We kunnen geen alcohol meer schenken omdat dit niet mag van de wet. Als ik dat wel doe kunnen ik en dit bedrijf in de problemen komen. Kan ik wat anders voor je inschenken?"

WEIGEREN

Zeer sterk onder invloed

Als mijn gast...

- wankelt
- mogelijk braakt
- mogelijk in slaap valt
- moeite heeft met focussen
- met dubbele tong praat

...dan weiger ik alcohol en bied ik hulp aan mijn gast.

Als je gast zeer sterk onder invloed is, kun je jouw gast helpen door een alternatief drankje aan te bieden, een glas water te geven of de portier te informeren. Als portier kun je indien nodig besluiten jouw gast uit de gelegenheid te verwijderen.

HULP BIEDEN

Bewusteloos

Als mijn gast...

- bewusteloos is

...dan zorg ik dat iemand zich over mijn gast ontfermt en regel medische hulp.

Als jouw gast onwel is of bewusteloos raakt, heb jij als barmedewerker of portier de taak om je over jouw gast te ontfermen. Indien jij hier zelf niet toe in staat bent, zorg dan dat een vriend(in) van jouw gast of iemand anders in jouw gelegenheid de gast verzorgt.

VERZORGEN

Onderzoeksbureau Objectief & Trimbos-instituut®